

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 973

On. Procuratura de stat

(Of.)

Sibiu

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor: un șir peti 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Ziua de Sf. Andrei

(=) In 30 Noembrie v., la ziua sfântului Apostol Andrei, sufletele cucernice ale clerului și poporului din mitropolia transilvană se îndreaptă spre figura neuitată a marelui arhipăstor *Andrei Șaguna*.

Sânt, în curând, cincizeci de ani trecuți, de când osemintele sale zac în mormântul bisericii din dealul Rășinafului.

An de an, de-o jumătate de secol, se fac de o parte pioasele pelerinajii ale elevilor noștri seminariați, pentru a depune lacrima recunoștinții pe locul de odihnă a neîntrecutului nostru cap bisericesc, de altă parte credincioșii ortodocși, în toată mitropolia noastră, se adună în fața altarelor divine și înalță rugăciuni fierbinți pentru odihna sufletului aceluia, care fiind în viață ni-a spus: «Când vă veți întoarce dela groapa mea, veți cunoaște pe cine ați pierdut», iar în ultimele sale cuvinte: «Nu vă sfădiți! Nu vă certati!» n'a rostit alt ceva, decât învățătura de temelie a legii creștinești care poruncește: *Iubiți-vă unul pe altul!*

În timp de cincizeci de ani am învățat tot mai bine să pătrundem și să admirăm pe creatorul statutului de organizare pentru biserica ortodoxă transilvană.

Puterea de viață a instituțiilor, create de *Andrei Șaguna*, o aflăm în faptul că a dat *clerului și poporului* putința d'a se pronunța în afacerile bisericesti, școlare și de administrație, chiar și pe vre-

mea când nici la noi, nici în alte țări nu se vorbea încă despre votul universal.

Jumătatea de veac, dela moartea lui Șaguna, bogată a fost în lupte, suferințe, anărăciuni și bucurii. Am avut parte de zile întunecate și senine, — urmate în sfârșit, ca prin minune dumnezească, de zilele mării: ale întregirii de neam, de țară și de biserică.

Dar și în vremile schimbate de astăzi nemuritora operă a lui Șaguna rămâne *statutul său organic*.

Acest statut este strâns legat de toată activitatea lui ca organizator al bisericii și ca luptător pentru neamul său oropsit.

Nu poate să fie răstăcire, și mai puțin poate să fie un fel de profanare, dacă statutul organic, pe lângă unele modificări introduse de congresul dela 1868, — congres condus de însuși Șaguna — s'a numit și se numește până astăzi *statutul șagunian*. Numirea, intrată în uz, o aflăm deplin corectă; căci, fără lucrarea genială a plămuitorului său, nici nu ne putem închipui alcătuirea aceasta.

Cât a fost de binecuvântată lucrarea magistrală a lui *Andrei Șaguna*, s'a dovedit în numeroase ocazii. Am isbit, printr'însa, a ne pășira și întări funța noastră de ortodocși și de români. Ea a închegat într'un tot organic pe toți credincioșii bisericii noastre de dincoace de Carpați. Sinoadele eparhiale și congresele național-bisericesti, când se întruneau reprezentanții întregului popor român din cuorinsul țării, răsuna de glasurile de-

putaților clerici și mireni, adunați în numele învățăturilor eterne ale lui Hristos. Aceste mici parlamente, povățuite de duh creștinesc, au ridicat nivelul vieții bisericesti, culturale și morale a poporului transilvan. Și rezultatele dobândite ar fi fost negreșit și mai vădite, dacă hotărârile înțelepte ale statutului șagunian s'ar fi urmat de către toți cu mai multă sfințenie, — dar și așa, biserica ortodoxă transilvană, prin reprezentanții săi clerici și mireni, a izbutit a face față tuturor curentelor vrăjmașe ale străinilor de tot felul.

Dacă am fost tari în credință pe timpul prigonirilor, nu ne va fi prea greu acum, în epoca libertății, să îndeplinim misiunea sfântă a bisericii noastre ortodoxe.

Se apropie vremea, când biserica aceasta își va depune earăși, cu solemnitatea cuvenită, tributul de veșnică recunoștință și n-ștearsă pietate în fața mormântului dela Rășinar; — să ne gândim că mausoleul, care adăpostește rămășițele marelui arhipăstor, va trebui întregit fără amânare prin înălțarea la loc potrivit a proiectatului monument, sau prin alt fel de eternizare demnă de viața și activitatea nemuritorului nostru mitropolit Andrei.

Prin cuvinte sincere și prin fapturi vrednice să-i venerăm memoria.

Calendarul arhiepiscopar s'a pus în vânzare sub titlul *Calendarul Bunului Creștin* pentru anul 1923. Se găsește: la Librăria Arhiepiscopară în Sibiu, în tutungerii și la toate librăriile. Este cel mai căutat între calendarele noastre din Ardeal.

FOIȘOARA

Din timpurile trecute

IV.

— Alte acte de danie —

Act de danie, aflat scris pe pagina 271—273 a căzaniei de Bălgrad, care s'a tipărit în anul 1699, sună cum urmează:

«Această carte, anume Kazanie o au cumpărat Dumniului Vasilie Sârbu dn Telina cu preț cu 10 fior. și o au dat de pomană sfintei bisericii din Hendorf și așa sau dat cum de ar învăța un nepot al Dumisale carte să o poată lua din biserică: Iar mai încolo să nu o poată lua, ci să fie a bisericii până va fi o hârtie, și ori ce preot ar hi să slujească la această biserică să pomenească aceste nume vii: Vasilie Ana; morții: Pătru M. Nicoara, Bucura, Stana, Ana. La care am fost și mărturie 1. Onea Boastă din Cînșor (adeca Cincșorul de azi, lângă Făgăraș) Onea Moldovean goșman (epitrop) și Gligor Hantău, goșman și eu popa Ilie Medrea cari am și scris. A. 1789, 29 Iunie».

Alt act de danie și carte adusă din țara românească:

«Această sfântă leturgie am dăruit la fânta biserică din Hendorf unde să prăsnuește hamul sfântului proroc Ilie și să nu aibă voie nimenea a o înstreina de la această sfântă biserică, ci pentruca să fiu pomenit eu și tot neamul meu am dăruit Danie: Ioan: A: Simon. Bened ct monah».

Până aici e scrisoarea călugărului monah, acum urmează scrisoarea preotului:

«Aceasta o am primit la anul 1802 Iunie 2 zile. Popa Ilie Medrea, paroh la Hendorf, neunit și oau adus din țara rumânească Ioan Oprea din Laslea-mare, scaunul Sigișorii».

Se vede cu câtă jertfă și greutate se puteau prevedea bisericile noastre în timpurile vechi și numai cu cărți, care erau scumpe și puține, și mijloacele de transport lipseau, și prin oameni de bine totuș se mai răspândeau de unii alți călători, aducându-le ei personal; de aceea se și puneau blestemurile acele în scrisorile de danie, ca să se înfricoșeze rău făcătorii, fiindcă costau mult cărțile. Oare astăzi după ce nu mai sânt așa scumpe cărțile și transportul e înlesnit, de ce nu se răspândește cartea mai repede?

Răspuns la aceasta își vor da personal cititorii acestor rânduri și vor ști că unde zace cauza.

Pr. Andrei Moldovan.

Revistă vrednică de răspândit

(Se începe tocmai vol. IX)

Rândurile de față vor prinde bine multora, cari — ca și mine — caută răspunsuri în ziua de astăzi la întrebări ce-și pun zilnic. E vorba de «Revista științifică V. Adamachi», care a reapărut după război (volumul al VIII lea! Nr. 1 — Noembrie 1921, Nr. 2 — Febr. 1922, etc.).

Câți s'au abonat în Ardealul nostru la această revistă, care a ajuns la volumul al VIII-lea? Foarte puțini o cunosc, cu toate că prețul abonamentului este escesiv de mic — 30 de lei pe anul întreg: 4 numere! Pentru instituții, învățători și studenți: 20 lei! — și cu toate că publică o sumedenie de articole și articole de popularizare a științelor, subscrise de oameni de știință demni de încredere.

Dacă este în fruntea revistei profesorul univ. din Iași, dl I. Simionescu, numele acesta — pe care l-am îndrăgit în timpul din urmă și la noi — însemnează pentru noi un program întreg.

Numele revistei ar putea să fie — eventual — mai atrăgător, fiindcă «Revista științifică V. Adamachi», nu invită pe mulți să se aboneze, crezând că știința este ceva prea savant și prea rece.

Roma papală și România

III

Nu fără durere vedeam pe prietenul meu Bunea, — totuși prea Român pentru unii din colegii săi și de aceea el n'a ajuns niciodată mitropolit, cum n'a ajuns nici ciobanul valah Moldovănuț — găzduind la București în palatul arhiepiscopului catolic, fără a fi cercetat o singură dată pe Mitropolitul nostru.

Aici, în București, biserica latină, organizată cu îngăduința noastră, ne-a răsplătit urât pentru această toleranță. Un proselitism indiscret și indecent a bătut și la ușa mitropolitului Calinic, pe care unii îl asigură câștigat în articulo mortis. Exploatând moda franceză, biserica Sf. Iosif, cu predicatorii săi mondeni, ispita sufletele ușurate ale femeilor bogate cu aristocratice nervozități, lacome de misticism. Și se știa totuși că statul care primise pe arhiepiscopul catolic avea o religie a lui.

A izbucnit războiul. Arhiepiscopul pe pe care-l tolerăm încă, Netzhammer, a devenit încă din timpul neutralității noastre un agent de propagandă germană. Când s'a isprăvit cu spionajul și am avut ocupația, palatul lui a fost locul de unde plecau, nu numai procesiunile catolice, dar loviturile contra bisericii noastre, ca și gesturile menite a ne umili ca neam. Mariu Teodorian Carada, care insultă azi, prin «Albina»-viespe a propagandei sale nemțești, siluia simplicitatea bietului Mitropolit Conon în chiar căsuța lui dela Mitropolie. Asupra Bucureștilor cu turnurile golite sunau a triumf clopotele bisericii germano-catolice.

Dar Dumnezeu n'a binecuvântat pe cei trufași. Ca să vorbim în graiul latin al acestei biserici: *deposuit de sede potentes et exaltavit humiles*. Austria a căzut, târâtă în prăpastie de crimele Ungariei. Abia încoronatul împărat-rege a plecat în Elveția, exilat al păcatelor acumulate de neamul său.

Și cine l-a mângâiat, cine l-a îmbărbătat, cine l-a trimis înapoi în Ungaria

V. Adamachi a fost — după cum vor și mulți din cetitori — un mecenat român din Moldova, care a dăruit «Academiei Române» o respectabilă sumă — fundațiune, din care se premiaza anual lucrări de valoare. Tot de o fundațiune de a lui e vorba și aici. Ca să poată apărea «Rev. științifică» în condiții atât de bune, a trebuit să aibă la îndemână un fond de rezervă.

Pe lângă aceea a mai dat ministerul nostru de instrucție pe ultimii 2 ani 3500 lei, «Academia Română» o subvenție anuală de 1000 lei, «Cartea Românească» și «Banca Românească» din fondurile lor culturale, apoi consiliul general al comerțului, din București și ministerul muncii (hârtia, gratuit, pentru Nr. 1).

Numai mulțumită acestor donațiuni apare «Rev. științif. V. Adamachi» în condiții atât de mulțumitoare și atât de ieftină.

Ca să se convingă cetitorul despre bogăția de material și despre valoarea articolelor servească titlurile câtorva din ele, din nr. 1 și 2: Prof. Simionescu vorbește despre «Știința după război», despre misiunea științei pentru viitor. Alte articole: despre relativitatea lui Einstein, despre lumină, despre igienă, despre cartografia României, despre școalele fizice în România. «Note și informații» și dări de seamă, cunoștințe vrednice de răspândit, date într-o formă convenabilă, pentru preoți și învățători, cari vor putea să le folosească pentru prelegeri și predici.

Abonament: la adm. prof. universitar P. Bogdan, Iași.

apostolică, cine i-a redat acolo tot prestigiul religios din clipa întâi? *Roma, care nu se poate sprijini pe altă dinastie* și care, firește, nu crede că dintr'un ceh eretic, dintr'un român și un sârb, shismatici, se poate reface scutarul austro-unguresc al bisericii. Cine, azi, atâtă ambițiile Zitei de Bourbon-Habsburg și lucrează la educația, cu hărțile vechii Ungarii la bază, a copilului Otto? Cine cheamă în congrese pur maghiare pe aceia cari au dela Dumnezeu misiunea de a reface Ungaria azi, Austria mâne? *Roma.*

E așa ori nu e așa? Și, dacă e așa, ce faci tu, tineret român unit, care ai datoria de a fi român înainte de orice?

N. Iorga

Nr. 5765/Plen.

Circulară

cătră toți membrii ordinari și ad hoc ai sinodului protopopesc din tractul Brașovului.

Prin concluzul consistorului arhidiecezan din ședința plenară dela 8 August 1922, Nr. 5765 Plen., fiind [numit] comisar consistorial pentru conducerea alegerii de protopresbiter în tractul Brașovului, în virtutea Regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter § 16, prin aceasta convoc sinodul protopresbiterial electoral al tractului Brașov pe ziua de 16 Decembrie a. c. st. v., în biserica Sfântului Nicolae din Brașov pentru alegerea de protopresbiter la ora 10 a. m. Alegerii va premerge celebrarea sfintei liturgii cu chemarea duhului sfânt, la care sânt invitați toți membrii sinodali.

Comitetul protopopesc pentru candidare se convoacă pe ziua de 15 Decembrie a. c. st. v. seara la ora 6 în sala de ședințe a comitetului parohial dela biserică Sfântului Nicolae.

Sibiu, 24 Noembrie 1922.

Mateiu Voileanu
comisar consistorial

Preoți decorați

Majestatea Sa a conferit ordul «Răsplata muncii pentru biserică» clasa I următorilor:

Dr. Eusebiu R. Roșca, dir semin. Matei Voileanu, Lazar Toteanu și Dr. George Proca, asesori consistoriali. Dr. A. Crăciunescu, prof. sem. Iie Beleuță, prof. sem. Protopresbiterilor: Dr. Ioan Dobre, Deva. Ioan Hamzea, Zărnești. Andrei Ludu, Hunedoara. Sergiu Medean, Sebeș, Dimtrie Moldovan, Sghișoara. Iosif Morariu, Dobra și Iochim Muntean, Agnita. — Preoții lor: Pavel Borzea, Vștea inf. Ioan Dăncilă, preot militar, Sibiu. Ștefan Meteș, Boholt, (acum în Cluj). George N-goescu, adm. prot., Intorsura-Buzeu. Aurel Nstor, Arpatac, Ioan Perian, Criștiori, și Iosif Trifa, dir. orfelinatului, Sibiu.

Clasa II: Ioan Alexandru, Ilimbav. Florian Bologna, Marpod. Dionisie Bucur, Crhalma. Ioan Budoiu, Câmpuri Surduc. Ieronim Buzea, Ștena. Ioan Capătă, Șona. Emilian Coran, Rășinari. Iordan Curcubătă, Budila. Ioan Dima, Sita-Buzău. Ioan Druhora, Boița. Ioan Hanzu, Cacova. George Hența, Ghelariu. Ioan Manta sen., Gurăulului. Ștefan Morariu, Cunța. Ioan Nan, Sânpetru. George Perian Șugag. Traian Petrișor, Gusterița. Victor Pușcariu, Sâhodoș (Bran). Iacob Zorca, Vlădeni.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1923

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ** în **SIBIU**, și în alte librării. — La cererile prin **MANDAT POȘTAL** se va adăuga 4 Lei pentru porto și recomandat.

Să lucrăm!

de Horia Petra-Petrescu

Cum citești gazeta, cititorule? Te-ai întrebat vreodată astfel?..

Iai, de pildă, «Universul» din cutare zi în mână: «Lipsă de grâu în Franța!» «Relele șomajului (a lipsei de lucru) în Anglia!» «Internat pentru orfanii preoților ortodocși din Ardeal.» «Incendiul de Marți noaptea: o fabrică, un garaj de automobile și 3 locuințe distruse!» Pleci capul după ce ai citit. Te gândești: oameni ca tine, ca mine duc lipsă în Franța, în Anglia! Numai acolo? În Rusia mor cu sutele de mii de foame. N'au un codru de pâne. Și orfanii, — orfanii din toate țările, rămași pe urma tatălui mort pe câmpul de luptă! Și — iacă: o fabrică, o fabrică, unde se putea măcina (poate) făina pentru gurile astea flămânde, dată pradă flăcărilor!

Îți pare rău! Nu-i așa? E doar vorba de ființe omenești, cari sufer... Ai fi neom să nu-ți pară rău!

Intr'alt ziar îți fac cu ochiul câteva titluri cu litere uriașe: «Marea crimă din strada Labirint...» «Marele viol...» Te întorci cu scâmbă dela foaia care tipărește vești de astea, ca să ațâțe și mai mult fantazia cititorului — și-ți spui: n'am timp să citesc despre «marea crimă», fiindcă durerea din țara mea și din multe alte țări îmi dă sfatul: ia-ți mințile 'n cap!

Și ochii tăi se plimbă mai departe în gazete și citești: «Două vapoare franceze scufundate», «Din Brest se anunță că vaporul german «Hugo Stinnes» a salvat echipagiul (pe toți câți se aflau) pe vasul francez «Saint Jacques», care s'a scufundat...»

Pinde vestea asta și o ridică în sus, cum ar ridica un tată pe copilăsu-i iubit spre tavan, ca să-l vadă toți ai casei! Vedeți, spune celorce stau în jurul tău, vedeți. S'au găsit oameni pe întinsul mării, în luptă cu natura oarbă, și s'a scăpat om pe om din gura morții! Cum se vor fi uitat de fericiti unul la altul! Cum își vor fi strâns mâinile! Cum vor fi lacrimat și se vor fi gândit, fiecare, la ai lor de acasă!

Și, dacă ai fost poate soldat în marele război — îți vei aduce aminte cum te duceau cu regimentul la reprezentații de cinematograful, să vezi cum au torpilat, cum au împușcat cu tunuri submarine, vapoare de război dușmane, și îți vei zice: m'a durut inima, că se scufundau în fundul mării vapoare mari, minunate, cu mii de vieți omenești...

Și ochii îți colindă iarăși prin ziar și citești: În Cehoslovacia sânt 4703 cimitire, cu 162.752 morminte de ale victimelor de război... Din aceștia... italieni... jugoslavi... ruși... polonezi... români: aceștia 2387. O bieți oameni, morți în pământul Cehoslovaciei, departe de țară! Foști țărani români, duși de harapnicul unor oameni cari credeau că cu pumnul se poate domni peste inimi omenești! Dormiți cu toții și — de acolo, de unde sânteți — ne dați sfatul: îngrijiți-vă ca cel puțin copiii noștri să le meargă bine. Nevestele noastre, ce s'au ales de ele? Cum vă purtați în sat?

O, să nu îți fie rușine de o lacrimă, care izvorește încet, sfielnic din colțul ochiului!

Lacrima asta îți se pune în drum și nu te lasă să citești, iacă, nu te lasă, o știre, care așteaptă, te invită să o citești: «Ticătoșiile domnului Y. Z.» sau alte păcate de astea, scrise să te îndârjească, sau să-ți ia pofta de lucru. Răspunde-le: Sânt prea bun pentru așa ceva! Morții de pe câmpurile de luptă îmi dau sfatul să-mi cântăresc fiecare vorbă, să răspund ce poate ridica sufletește...

Așa trebuie să judeci și ochii îți se lărgesc când dai într'acelaș număr al gazetei de rândurile: La comisia reparațiilor de război dela Berlin, Barthou, reprezentantul Franței, mulțumeste cancelarului pentru cuvintele ce i le-a adresat și declară că cuvântul de ordine al comisiunii trebuie să fie: «Să lucrăm!»

Vezi, omule: Să lucrăm! Îți spui respicat și parcă îți ar fi pus cineva un punct pe litera i, la întrebarea ta: Ce e de făcut? Reprezentantul Franței spune: Să lucrăm!

Asta este cărarea, ce ne poate scăpa de alți morți pricinuite nevastelor, părinților și copiilor noștri. Să lucrăm!

Și te ridici dela masă, hotărât ca numai veștile cari îndeamnă la muncă să le răspândești, — până când pe celelalte le înmormântezi în noaptea uitării...

„Invalizii de război“

Așa se numește societatea pentru reeducația profesională și asistența invalizilor din România. Societatea stă sub înalta protecție a M. S. Reginei și sub președinția de onoare a A. S. R. Principelui moștenitor.

În sarcina atât de grea a îngrijirii invalizilor, ministerul de război are neapărată trebuință de concursul puternic al societății.

Scopul, cu care s'a înființat așezământul «Invalizilor de război», — care își are sediul în București și ramificații în țara întreagă, — este să îngrijească atât din punct de vedere material, cât și moral, de invalizii războiului. Va căuta să asigure îngrijirea și asistența lor prin reeducație profesională, prin procurarea de ocupații potrivite cu aptitudinile lor și cu mediul unde trăiesc, și în sfârșit prin acordări de ajutoare în bani și în natură.

În căminele sale cu ateliere profesionale și în centrele ajutoare și-au găsit adăpost, până acum, câteva mii de invalizi ai războiului trecut.

Ori care cetățean onorabil, domni, doamne, domnișoare se pot înscrie membri ai societății «Invalizii de război».

Membrii aderenți plătesc o cotizație de cel puțin 5 lei. Membrii donatori sânt aceia cari fac o donație de cel puțin 500 de lei.

Pentru asigurarea bunului mers al acestei societăți, credem a fi de prisos îndemnul ziaristic d'a se înscrie cât mai numeroși membri. Cuvintele «Invalizii de război», sânt pentru toți adevărații patrioți, mai elocvente de cât orice alte vorbe mari.

Societatea are un comitet central și, ca organe intermediare, comitete regionale.

Comitetul central de direcțiune se compune din: Mitropolitul țării, ministrul sănătății publice, al muncii și ocrotirilor sociale sau delegatul său, delegatul M. S. Reginei și delegații deosebitelor autorități, conform statutelor.

Comitetele regionale se compun din membri desemnați de comitetul central, din reprezentanți ai autorităților, din Mitropolitul sau episcopul având scaunul în sediul regiunii, delegatul M. S. Reginei, primarul și alți delegați civili și militari arătați în statute.

Comitetele județene se compun din membri desemnați de comitetele regionale dintre membrii din județ și din delegați.

Adunarea de constituire a secției Sibiu se ține, — cum am anunțat, — *Duminecă*, în 17 l. c. n., la ora 11 în sala prefecturii județene.

Case culturale

Comitetul central al Asociației din Sibiu a trimis primăriilor comunale o adresă în chestiunea câștigării terenului pentru o Casă Națională. În același timp comitetul îndeamnă toate direcțiunile despărțimintelor Asociației să stăruiească, din toată puterea, pentru realizarea acestei idei.

În adresa către primăriile comunale se aduce la cunoștință, că, în vederea ridicării neamului nostru prin cultură și bunăstare materială «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român», cu sediul în Sibiu, a hotărât să inițieze și conducă o acțiune mai mare pentru înființarea de *Case Naționale culturale în satele noastre și în centrele orășenești*, în care case să fie adăoștite Biblioteca și Agenția populară a Asociației. Însotirea de credit, de producțiune și valorizare din comună și, în genere, unde să se concentreze tot ce ținește înaintarea culturală și economică a unei comune sau a unei regiuni. Cel dintâi pas ce trebuie făcut de comune pentru înfăptuirea Casei Naționale culturale, este câștigarea unui teren de cel puțin un pătrar de jugăr catastral, situat la loc potrivit, ceea ce acum e timpul să se facă, deoarece Legea Agrară prevede rezervarea terenului necesar pentru satisfacerea intereselor generale obștești, între care se numără, fără îndoială, și Casa Națională, ca cel mai important mijloc pentru ridicarea culturală și materială a unei comune, alături de biserică și școală. Primăriile sânt rugate să facă fără întârziere pașii de lipsă pentru obținerea terenului pe seama Casei naționale; — ear pentru înlesnirea procedurii se trimite și un model de petiție către Comisiunea de ocol pentru expropriere și împroprietărire din sediul plăsei.

Modelul este următorul:

Onor.

Comisiuni de ocol
pentru expropriere și împroprietărire
în

Referindu-ne la ordonanța Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Directoratul General, Cluj, Nr. 17,405 dela 1 Septembrie 1922, adresată «Asociației pentru literatura română și cultura poporului român», cu sediul în Sibiu, rugăm Onor. Comisiune ca, în conformitate cu dispozițiile din pt. 4 al art. 1 din «Legea pentru reforma agrară din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramurăș» și în conformitate cu art. 142 din Regulamentul pentru aplicarea reformei agrare, să binevoiască a rezerva un teren la loc potrivit, de cel puțin un pătrar jugăr cat., pentru o Casă Națională în comuna noastră, plasa, județul

Acest teren se va achita din cassa comunei noastre

Totdeauna Vă rugăm. ca acest teren să fie trecut în Cărțile funduare pe numele Casei Naționale din comuna noastră

Data 1922.

Primar:
N. N.

(L. S.)

Secretar:
N. N.

Citind reviste

Cu raport la atitudinea bisericilor, în vederea constituției ce se va face, scrie dl G. Bogdan Duică în Țara Noastră următoarele:

Noi ne aflăm în ajunul discuției Constituțiunii. Prelații greco-catolici sânt prezenți în senatul țării. Acolo îi așteaptă momentul în care conștiința lor, pusă în fața națiunii, va trebui să se deschidă. Să vorbească deci; să expună lapidar ce cred ei despre misiunea bisericii lor — naționale ca și cea ortodoxă, — cum li circumscrie sfera de acțiune, ce vor. Ocasiunea va fi solemnă. Prezența acolo a episcopatului ortodox nu-i va stânjeni. Vor vorbi și aceștia, este cu putință. Dar, în tot cazul, noi cetățenii simpli, care ne interesăm deaproape de *evoluția sufletului românesc* — un fapt de întâia însemnătate — noi, naivii credinței că poate, totuși, sântem o nație cuminte, vom fi mulțumitori celor ce în astfel de momente vor preciza scopurile muncii lor, pe care să o comparăm cu munca noastră. Pentru că, în Constituție, se vor decide bazele evoluției proxime.

Știrile zilei

Predică în catedrală. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* a rostit Dumneacă, în 27 l. c. v., la finea sfintei liturghii, o instructivă predică, explicând pericopa zilei. Numeroșii credincioși au ascultat cu toată atențiunea cuvântul arhierului nostru.

Distincțiune. În 4 l. c. a sosit în Orăștie ministrul general Moșoiu, aducând ordinul «*Coroana României în gradul de mare cruce*», acordat de M. S. Regele dlui Dr. Ioan Mihu, venerabilului bărbat, care pentru Ardeal a devenit un simbol de muncă și înțelepciune. *Predarea ordinului s'a făcut, în fața autorităților locale, în casa dlui Mihu, care emoționat a mulțumit dlui ministru pentru cinstea deosebită ce i s'a făcut cu această ocazie.*

Sedință festivă. Societatea de lectură «Andrei Șaguna» a elevilor seminarului arhidiecezan teologic «Andreian» a ținut Dumneacă în 27 Noemvrie (10 Decemvrie) a. c. la ora 5 d. a., în sala mare a prefecturii județului Sibiu, o sedință festivă în memoria patronului său, a fericitului în Domnul marele arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna. La această sedință a participat, ca în fiecare an, mult public sibian, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, care și de astădată a împărtășit tinerimii studioase povește părintești. După cuvântul de deschidere al președintelui societății, prof. Dr. V. Lăzărescu, au urmat mai multe coruri bine executate, un solo de tenor cântat de elevul I. Demian, și două disertații lucrute cu pricepere și râvnă, una despre Mitropolitul Andrei Șaguna de elevul V. Bucur, și alta despre tema «Ne trebuie religione» de elevul S. Vlad.

Mare concert. Maestrul *George Enescu* dă astăzi, în 12 Decemvrie, al doilea mare concert în sala *Urania* din Sibiu, cu o aleasă programă. Bilete se găsesc la Librăria Săteanului, în strada Regina Maria. Inceputul la ora 8½, seara.

În închisorile Ungariei. Numeroși români se mai află și astăzi deținuți în închisorile și în lagărele din Ungaria, — sânt români ardeleni trecuți cu pașapoarte în regulă. Suferințele acestor nenorociți sânt îngrozitoare. Unul dintr'înșii, din lagărul dela Zalaegerszeg, a scris rudeniilor sale în Bănat, că deținuții români martirizați au recurs în cele din urmă la *greva foamei*, și roagă pe ai săi în numele tuturor deținuților, să ducă chestiunea la Liga națiunilor, sau să ceară intervenția M. Sale Reginei. Barbariile dela Zalaegerszeg trebuie să preocupe și pe guvernul român, ca să intervină neîntârziat.

Proprietatea literară. La ministerul cultelor lucrează o comisiune însărcinată să facă propuneri privitoare la modificarea legii actuale a proprietății literare. După această lege, operele scriitorilor *români*, încetați din viață, cad în patrimoniul public după zece ani dela moartea autorului; însă, pentru scrierile autorilor *străini*, cu ale căror țări avem convenții, legea prevede un termen de *treizeci* de ani, — în acest restimp urmașii se bucură de proprietatea literară a scriitorului defunct. Deosebirea aceasta, din legea de până acum, n'o găsim îndreptățită.

Cerem sprijin. Dela reușita nici unei întreprinderi publice românești nu atarnă atâtea lucruri mari și frumoase ca dela reușita loteriei culturale a Asociației din Sibiu. Case naționale cu muzee și biblioteci regionale în 32 centre mai de seamă; biblioteci românești cu cărți bine alese în toate satele și cătunele noastre; păstrarea de ruine și monumente istorice și, în sfârșit, însemnarea localităților noastre istorice prin plăci comemorative sau monumente artistice. Eată ce atarnă dela soarta acestei loterii. În afară de acestea, tot de loterie atarnă largirea actualelor case ale Asociației din Sibiu, care sânt neîncăpătoare pentru mulțimea cărți or, revistelor, ziarelor trimise, conform legii, bibliotecii centrale a acestei însoțiri; mai departe aranjarea cum se cade a colecțiilor artistice și istorice din muzeul Asociației. Din cele 15 000 obiecte etnografice abia 1000 (deci a 15 a parte) sânt expuse vederii publice în muzeu. Alte 14.000 zac în pivniță și localuri suterane. Dacă se cheliuesc milioane pentru lucruri de nimic, de ce nu s'ar putea cumpăra și cele câteva sute de mii de bilete dela loteria Asociației cu 20 lei bucata? Chiar dacă am fi nevoiți să renunțăm în anumite zile la petrecerile obișnuite, totuși am fi datori s'o facem pentru cinstea steagului. Când ne întâlnim unii cu alții, pe lângă binețele obișnuite, să ne întrebăm și: Câte bilete ai cumpărat dela loteria Asociației?

În urma unor incidente între studenții creștini și evrei dela universitatea din Cluj, ministerul instrucțiunii a ordonat să se facă o severă cercetare. Deocâmdată facultatea de medicină din Cluj a fost închisă.

Anchetă. Dl Dr. M. Ienciu, inspector general în ministerul cultelor, a fost însărcinat să facă o anchetă în chestiunea trecerii la biserică noastră a populațiunii din comuna Ocoliş. La anchetă iau parte și reprezentanții bisericilor interesate.

Mai multă muncă. Guvernul dela Belgradul sârbesc a hotărât ca legea celor opt ore de muncă să se aplice numai la lucrările grele; pentru lucrări mai ușoare ziua de muncă va fi de nouă ore, ear în comerț va fi de zece ore.

Știre ziaristică. Asociația de propagandă pentru solidaritatea românilor, care are de președinte de onoare pe dl N. Iorga, tipărește la Arad ziarul *Solidaritatea*.

Teatru în Sibiu. Direcția teatrală W. Popp anunță pentru 13 Decemvrie a. c. reprezentația piesei *Eva*, în beneficiul tenorului Steilan; în 14 Decemvrie: *Femea din Olanda*, cu muzică melodioasă.

Anunț. La școala de Tragere și specialități a cavaleriei din Sibiu sânt vacante următoarele locuri: Un loc de copist desemnator clasa II-a cu cunoștințe de litografie; Un loc de maestru electrician având și cunoștințe de fotografie și cinematografie; Un loc de maestru mecanic. Doritorii se pot adresa personal la Direcția de Studii a școlii.

Poșta redacției

Anonimului în Agnita? Dacă am urmă doriinții dvoastră, cam greu s'ar putea dobândi respectul sau chiar simpatia acelor cetățeni. Noi credem că nu trebuie îndârjiți și mai mult împotriva românilor prin porniri pripite.

Concurs

În conformitate cu ordinul Ven. Consistor diecezan Nr. 3280/1922 se publică concurs pentru întregirea parohiei Răstolița, (Răstoșnea) de cl. a III-a, din protopresbiteratul Reghinului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreună cu acest post sânt toate venitele statorite în ședința comitetului parohial dela 26 Noemvrie 1922 și salariul dela stat conform calificațiunii și anilor de serviciu a alesului paroh.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh vor înainta, în termenul deschis, cererile lor la subsemnatul oficiu protopopesc, iar pentru a se face cunoștință poporului se vor prezenta, după prealabilă încunoștințare a oficiului protopopesc la biserică într-o Duminecă ori sârbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Reghin, 27 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Reghin în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III Stoiceni, protopresbiteratul Cetatea de peatră se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele parohului sânt cele statorite în coala B. și curțir, cu grădină, în natură apoi lemne de încălzit.

Reflecțanții sânt poftiți a și trimite cererile de concurs cu documentele necesari în termenul fixat acestui oficiu protopresbiterat ortodox în Lăpușul-Unguresc, și cu observarea prescrierilor regulamentare se pot prezenta în comună pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Lăpușul-unguresc, la 7/20 XI — 1922.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului «Cetatea de peatră», în înțelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu
protopop.

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III Burju, protopresbiteratul Iia, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu prealabilă încunoștințare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Burju, la 12 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Iia în înțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

Mersul trenurilor în Sibiu

- I. Plecare:** 1. Spre Copșa: 2:30, 10:40, 14:35, 20:40
2. Spre Vinț: 4:05, 18:35
3. Spre Râu-Vadului, Peatra-Olt, București: 2:54, 13:45, 19, (accelerat)
4. Spre Făgăraș: 5:05, 15:50.
5. Spre Cîsnădie: 5:16, 9:30, 15.
6. Spre Agnita, Sghișoara: 17:45.
7. La Ocna, tren școlar: 6:20, 13:25.
- II. Sosire:** 1. Dela Copșa: 1:13, 9, 15:23, 18:50.
2. Dela Vinț: 10:20, 17:04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, București: 1:44, 12:20 (accelerat) 16:15.
4. Dela Făgăraș: 8:30, 14:13.
5. Dela Cîsnădie: 7, 11:35, 20:03.
6. Dela Sghișoara: 8:50.
7. Dela Ocna, tren școlar: 7:30, 14:34.

A apărut:**Calendarul Bunului Creștin
pe anul 1923**

Este cel mai bun calendar

Cuprinde materie foarte bogată: culturală și literară, cu articole de învățătură și petrecere, și cu numeroase icoane, și adevă:

Afară de chipurile MM. LL. Regelui și Reginei (care se pot așeza și în cadre sau rame), mai multe chipuri frumoase dela încoronarea în Alba-Iulia, precum și Coroana de oțel a Regelui și Coroana de aur a Reginei noastre; apoi icoanele: Principilor moștenitori români Carol și Elena, a lui Șaguna și Avram Iancu, ș. a. ș. a.

Din materialul Calendarului amintim următoarele: Despre încoronarea din 1922. Sfințirea bisericii încoronării la Alba-Iulia. Regele și Regina tuturor românilor. Eroul Avram Iancu. Marele dascăl Gheorghe Lazar. Andrei Șaguna și gimnaziul din Brad. Despre biserica românească. Urișul, o povestire cu tâlc. Versuri alese. Puricele și musca, poveste. Istorioare și snoave cu haz, povățuiri, glume și altele. — Târguri și anunțuri de tot felul.

Calendarul Bunului Creștin se vinde la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, și în alte librării. Costă 10 lei, fără șematism, și 15 lei cu șematismul Arhidiecezei de Alba-Iulia și Sibiu.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Blajul, din protopresbiteratul Târnava, se scrie de nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu prealabilă încunoștințare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta respective celebra.

Cetatea-de-baltă, 14 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Târnava în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran,
protopop.

La Librăria Arhidiecezană
în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

— pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu
— prețuri moderate —

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci
apărute până acum la noi

Nr. apăruti 33 ◆ Prețul unui Nr. 1 Lei

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrațiuni colorate și instructive

— Prețul unui Nr. 2 Lei —

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La Librăria Arhidiecezană,
Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună**, de Zotti Hodoș. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 12 Lei, Partea IV à 12 Lei. Plus porto postal, à Lei 2-50.

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu, se află de vânzare

**Noul Testament
(cu litere cirile)**

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo Lei 2—, broșat Lei 4—, plus porto postal Lei 2—.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de casă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exhibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificării.
Maticole școlare.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

**Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal
în secolul XVIII**

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.